

Madrid, Mùa Thu 2010 trong mắt ai...

Trần Đức Hợp

Từ thành phố Malaga thuộc vùng Costa Del Sol, hai chúng tôi đã đến Madrid bằng xe lửa cao tốc AVE mất 2 giờ 45 phút. Tốc độ trung bình của tàu trên đoạn đường này là 275km/giờ. Nhà ga Attocha Renfe ở Madrid rất lớn, với những kiến trúc vừa cổ xưa vừa tân kỳ, rất đẹp. Tôi đã lựa chọn trước khách sạn Europa ở trên mạng Internet cho chuyến viếng thăm thủ đô Tây Ban Nha và tôi thấy mình không lầm. Khách sạn nằm ngay giữa trung tâm thành phố, khu Plaza Del Sol, rất thuận tiện cho việc di chuyển đến những địa điểm mà du khách nhất thiết phải tới. Từ nơi đây có thể đi bộ đến những nơi cần thăm viếng như những Viện bảo tàng Prado, Reina Sofia, Thyssen,... Quảng trường Plaza Mayor, Hoàng cung Palace Reil của Tây Ban Nha, thánh đường Almundina, công viên Jardin Botanico, công viên Retiro... Đại lộ lớn nhất ở Madrid là Gran Via, có thể coi tương đương như đại lộ Champs Élysées của Paris, nơi đây có hàng trăm ngôi nhà cao tầng cổ kính với bề mặt được chạm trổ và điêu khắc rất mỹ thuật, và đang được thành phố Madrid long trọng kỷ niệm 100 năm tuổi của chúng.

Đường Phố và Giao Thông Công Cộng

Ngoài những phương tiện di chuyển công cộng như xe Bus, xe Lửa, xe Taxi,... thì mạng lưới xe điện ngầm (Metro) gồm 11 tuyến đường được xem như một hệ thống giao thông hữu hiệu và tiện lợi cho mọi người dân ở Madrid cũng như những du khách đến thăm viếng từ khắp nơi trên thế giới. Trên bản đồ, các đường Metro này được biểu hiện bằng những màu sắc khác nhau, rất dễ dàng và tiện tìm kiếm. Các trạm Metro được quy hoạch, dàn trải đều khắp các nơi trong thành phố. Trạm nào, trạm này đều rộng rãi, sạch sẽ, sáng sủa và không đâu có những hình vẽ hay chữ viết bậy bạ được gọi là Grafitti như thường thấy ở các thành phố khác ở Âu Châu như Paris, London, hay Roma...

Bên trong các trạm Metro có nhiều hệ thống thang cuốn, và thang máy cho người già yếu hoặc cho du khách có hành lý nặng. Hệ thống bán vé tự động bằng máy rất dễ sử dụng vì có bảng chỉ dẫn "Touch" bằng những ngôn ngữ thông dụng ở châu Âu: Anh, Pháp, Đức, và tất nhiên, tiếng Tây Ban Nha.

Đọc theo những con đường lớn là những vỉa hè dành cho khách bộ hành rộng rãi với hai hàng cây xanh bóng mát làm cho thành phố càng duyên dáng và đáng yêu. Những phiến đá hoa cương cứng và bằng phẳng lót đường với những hàng ghế gỗ dài dành cho khách bộ hành nghỉ chân. Để bảo vệ an toàn lưu thông, một làn phân cách giữa người đi bộ và xe cộ bằng một hàng rào lan can bằng nhôm cao khoảng 1m bóng láng, đã được dựng lên. Lưu thông ở đây không bị ùn tắc như ở nhiều thành phố lớn khác ở châu Âu với hệ thống bảng chỉ đường rất ít, và rõ ràng, được mọi người tôn trọng với ý thức cao. Riêng đại lộ Gran Via đã được phân chia rõ ràng với làn xe Bus và xe Taxi ở trong cùng bên phải tạo ra sự thuận lợi cho giao thông công cộng. Điều này chứng tỏ các kỹ sư Giao thông ở Madrid đã thiết kế và phục vụ hữu hiệu cho người dân Madrid và du khách, không bị ùn tắc và trở ngại giao thông như ở các thành phố khác trên thế giới.

Công việc bảo quản đường phố về mặt vệ sinh đã được làm thật tốt, có thể nói hơn hẳn nhiều thành phố khác ở châu Âu như Paris, Berlin, London, Moskva, Vienna,...

Việc quét, tưới, chà mặt đường và những vỉa hè, lề đường ... đã được thực hiện thường xuyên và liên tục trong ngày với đội ngũ công nhân vệ sinh trong bộ quần áo đồng phục gần giống như đồng phục của các cảnh sát giao thông công lộ.

Trong thành phố những bức tượng đồng vinh danh người quét đường đã được dựng lên ở những quảng trường lớn chứng tỏ người dân và chính quyền ở Madrid rất tôn vinh công việc của họ, trái với những hình tượng của các vị lãnh đạo nhà nước hay các nhà độc tài như tượng Franco ... thì chẳng thấy hình tượng được dựng lên ở đâu cả, và người dân ở nơi đây cũng chẳng thèm tưởng niệm hay ghi nhớ những bộ mặt độc tài, toàn trị và đáng ghét đó.

An Ninh Công Cộng ở Madrid.

Không giống như các xứ “hậu cộng sản” mà tôi đã đi qua như Moskva, Peking, Hà Nội, ... cảnh sát giao thông ở Madrid có ý thức rất cao trong việc điều hành lưu thông rất hữu hiệu và họ làm việc rất nhã nhặn với người dân và du khách. Với vóc dáng cao lớn và khỏe mạnh, những cảnh sát giao thông trong bộ y phục đẹp và gọn gàng với hai màu xanh lục đậm và xanh lá mạ, họ có một thái độ làm việc rất chuyên nghiệp và rất dễ thương, không một

chút hồng hách, cửa quyền, đã hướng dẫn người dân đi lại một cách lịch sự, hữu hiệu và với tinh thần trách nhiệm cao. Rất nhiều nữ cảnh sát lưu thông xinh đẹp trên những xe Motor hai bánh đã làm cho thành phố Madrid càng đáng yêu thêm dưới mắt người du khách đến từ phương xa.

Văn Hoá Ẩm Thực ở Madrid.

Với hàng triệu du khách đến Madrid từ khắp nơi trên thế giới, không kể từ các cựu thuộc địa nói tiếng Tây Ban Nha, dọc hai bên phố các tiệm ăn Tapas mọc lên như nấm chứng tỏ người Madrid rất biết thưởng thức các món ăn của mình để thết đãi thực khách. Món cơm chiên Paellas trộn cà ri trong đó có tôm, hến, và mực trên nền cà chua đỏ trông rất bắt mắt. Nhưng theo khẩu vị của người Việt thì khá nhạt nhẽo và khô cứng. Riêng món heo sữa nướng trong những Restorants phục vụ dưới hầm ở khu Plaza Mayor mà tôi đã được thưởng thức thì thật ngon lắm. Một đặc điểm riêng của Madrid là những cửa hàng Jambon / giăm-bông heo với những đũa lợn hun khói có đến hàng ngàn chiếc, treo dày đặc trên trần nhà, nhiều đến nỗi người ta dám treo những biển hiệu đề là Viện bảo tàng giăm-bông ở đây... Giá cả có lẽ làm chúng ta phải trợn mắt lên vì ngạc nhiên: nhiều món giá 1 kg giăm-bông có thể giao động từ 8 Euros/kg đến 80 Euros/kg, chắc hẳn đó là tùy thuộc nguyên vật liệu, cách chế biến, hay thời gian để lâu năm, ... mà người viết chưa biết thưởng thức nên không thể hiểu nổi.

Giải Trí và Hội Hè.

Đọc theo đại lộ Gran Via có nhiều nhà hát ca, vũ, nhạc, kịch và nhiều rạp chiếu bóng. Tôi may mắn đã được coi một buổi trình diễn vở “Hô Thiên Nga” của đoàn vũ ba-lê Moskva tại đây. Những vũ công xinh đẹp và nhỏ bé người Nga đã làm rất nhiều khán giả Madrid say đắm.

Rất nhiều gia đình đã đến xem và mang theo cả những khán giả tí hon mà rạp đã phải cung cấp những ghế đệm cao cho các cháu bé. Những tràng pháo tay nồng nhiệt, liên tục, và

râm ran không ngớt. Tôi cũng tình cờ được dự hai lễ hội lớn ở đây. Gần quảng trường Cibelet có một Hội Liên Hoan của các quốc gia nói tiếng Spanish từ khắp nơi trên thế giới đổ về.

Với những trang phục sặc sỡ, nhiều màu sắc và nhiều vẻ đặc trưng cho từng nước như điệu múa váy xoè của Mexico, hay điệu vũ Tango tình tứ và lãng mạn Argentina, Peru, Colombia, Chile, hay Cuba,... và những vũ công xinh đẹp này đã chụp hình chung với các du khách đến xem một cách rất tự nhiên không một chút e dè hay xa cách. Không một khẩu hiệu hay biểu ngữ mang màu sắc chính trị nào đã được áp đặt cho bất cứ một đoàn nào cả, ngay cả đoàn ca múa đến từ Havana của Cuba ở vùng đảo Caribbians. Một điều không nằm trong chương trình của tôi là trước khi rời Madrid tôi được chứng kiến cuộc diễn hành quân sự của các binh chủng Tây Ban Nha, với các chiến đấu cơ tối tân và hiện đại như F-18 Super Hornets, Euro Fighters Typhoons, F-16 Fighting Falcons, Tornados,... mở màn và những đoàn máy bay vận tải C-130H Hercules, và những loại trực thăng kiểu mới như Puma, H-60 Blackhorse, AH1-G Super Cobra, hay H-64 Apachies theo sau... Tiếp đến dưới đất là các chiến xa loại mới như Leopard, các thiết vận xa, xe tăng hạng nặng M-109, xe truyền tin kiểu mới,... rồi sau đó các quân, binh chủng đặc biệt khác từ truyền thống cho đến hiện đại trong những bộ lễ phục đẹp mắt đi diễn hành trước công chúng hai bên đại lộ. Đặc biệt có những quân chủng với y phục lạ mắt như trượt tuyết với đôi Ski trên vai trong binh phục màu trắng bông tuyết đã được khán giả hai bên đường tán thưởng bằng những tràng pháo tay liên tục... Ngoài ra, những đoàn kỵ binh trên lưng những con ngựa cao lớn và bóng bẩy và

những kỵ mã trong những nhung phục đẹp mắt là những hình ảnh khó quên trong buổi lễ.

Văn Chương và Báo Chí.

Người dân Madrid rất thích đọc sách báo hằng ngày. Các cửa hàng sách đông nghịt người xem và mua sắm. Các sách của các nhà văn Tây Ban Nha hay của các nhà văn tên tuổi nổi tiếng trên thế giới đều có bán rộng rãi, tự do, và phổ biến tại đây. Không một giới hạn hay cấm kỵ nào như ở một số quốc gia trên thế giới.

Trên màn ảnh nhỏ ở mỗi gia đình đều có đủ các chương trình của các đài truyền hình khắp nơi trên thế giới như đài BBC, NBC, CNN, A Rập, NHK (Nhật), Nga,... và rất nhiều đài truyền hình tư nhân, địa phương nói tiếng Tây Ban Nha. Ở đây có tới gần 500 đài khác nhau.

Kinh Tế và Buôn Bán

Ngay cả trong thời kỳ suy thoái kinh tế năm 2010, Madrid vẫn là một trung tâm thu hút du khách đến từ khắp nơi trên thế giới, các quảng trường trên đường phố nơi nào cũng đông đúc và náo nhiệt. Chúng tôi đã phải đợi khách sạn tới 3 lần trong 6 ngày tại Madrid vì do chúng tôi không đặt phòng trước, họ dành ưu tiên phòng cho những đoàn du lịch "Tour" đông người. Kỹ nghệ phục vụ du lịch tại đây phát triển và đã đem lại một nguồn ngoại tệ to lớn cho Madrid nói riêng, và Tây Ban Nha nói chung. Một số cửa hàng buôn bán nhỏ đã phải đóng cửa trong tình trạng suy thoái kinh tế toàn cầu, như ta biết, Tây Ban Nha cũng bị suy thoái nặng, chỉ thua có Hi Lạp... Tuy nhiên kỹ nghệ

phục vụ du lịch thì vẫn hoạt động khoẻ và hữu hiệu.

Dân Chủ và Xã Hội ở Madrid

Chúng tôi rời Madrid sau hai tuần thăm viếng Tây Ban Nha đi từ vùng biển Costa Del Sol ở Andalusia, phía Nam và đến thủ đô Madrid ở phía Bắc. Những gì mắt thấy, tai nghe, cảm nhận, và hiểu được,... đã để lại những ấn tượng thật sâu sắc và thật đẹp trong trái tim chúng tôi trong chuyến đi đầy thú vị và hữu ích này.

Đáng chú ý nhất là trình độ chính trị của người dân đã thăng hoa và đã được biểu lộ thật rõ rệt trong những lần tiếp xúc với chúng tôi tại nhiều nơi trong thành phố Madrid.

Một chi tiết nhỏ chúng tôi chứng kiến: Dưới bầu trời âm u với mưa nặng hạt ở quảng trường Puerta Del Sol nơi khách sạn chúng tôi ở, đã có những đoàn biểu tình không chút ồn ào, đi lại trong trật tự, và họ hô những khẩu hiệu, trên tay cầm những tấm bảng nhỏ, và họ không dùng loa phóng thanh để gây những tiếng động ồn ào hay gây chú ý cho du khách. Đây là một biểu hiện của cuộc “điển biến hoà bình” đòi cải tiến dân chủ và xã hội của các nước tự do và tiên bộ (nhưng chính quyền này lại không do người dân trực tiếp và thực sự bầu lên). Khác hẳn ở các chế độ độc tài, sự kiện này sẽ bị coi là âm mưu lật đổ chính quyền.

Các chính đảng và các tổ chức xã hội Tây Ban Nha nhờ những cuộc biểu tình như thế mà hiểu rõ được những đòi hỏi chính đáng của dân chúng để chỉnh sửa và thay đổi những khiếm khuyết và cải tiến những phương pháp làm việc

để từ đó hoàn thiện không ngừng và nâng cao mức sống của người dân nơi đây.

Người dân Tây Ban Nha với truyền thống cường quốc từ những thế kỷ xa xưa (thế kỷ 16,17,...), nhưng họ không có thái độ kiêu căng hay hách dịch với những người đến từ các xứ cựu thuộc địa. Sau khi chế độ độc tài Franco bị sụp đổ tháng 11, năm 1975, người dân Tây Ban Nha rất hiểu, trân trọng, và quý mến các quyền tự do và dân chủ của họ. Các đảng phái chính trị và những nghiệp đoàn công nhân ở đây đã từ từ chuyển hoá nền cai trị từ độc tài, chuyên chính, cứng rắn, tập quyền trung ương của chế độ Franco trở thành nền dân chủ nghị viện, tự do và đa đảng.

Quá trình chuyển hóa này đã được người dân Tây Ban Nha thực hiện với ý thức cao độ, và cũng đã gặp phải những khó khăn và trở ngại lúc ban đầu qua những cuộc trưng cầu dân ý, và qua những lá phiếu bầu cử tự do, trực tiếp và kín.

Điều này đã đem lại xã hội dân chủ “thực sự” cho người dân nơi đây; đã chuyển biến quyền hành từ xã hội bảo thủ, nặng nề, kém hữu hiệu và tiến đến một xã hội tiên bộ với mục đích nâng cao đời sống của người dân cả vật chất lẫn tinh thần và quá trình này đã không phải trải qua những cuộc nội chiến hay cách mạng đổ máu như ở các nước độc tài quân phiệt, giáo phiệt ở nhiều nơi trên thế giới.

Trần Đức Hợp (HopthuySan16@yahoo.com)